

Ilgspējīgas būvniecības un apsaimniekošanas pamatprincipi

Ilgspējīgā būvniecība ir kompleksi risinājumi un prakse, kas palielina ēku efektivitāti, samazinot enerģijas, ūdens un citu dabas resursu patēriņu, samazinot ēku, to būvniecības un apsaimniekošanas procesu materiālietilpību, energoietilpību un negatīvo ietekmi uz cilvēku veselību un apkārtējo vidi. To panāk, izvēloties piemērotākos arhitektoniskos un konstruktīvos risinājumus, pareizu ēku novietojumu, lai optimizētu ēku plānošanā, būvniecībā, ekspluatācijā un nojaukšanā patērējamās un izmantojamās resursus – izvērtējot to kompleksi visā dzīves – to būvniecības, apsaimniekošanas un nojaukšanas ciklā.

1. Pamatprincipi

Saprātīga enerģijas lietošana un atjaunojamo, videi draudzīgu energoresursu izmantošana

Kritēriji

1.1. Saprātīga un lietderīga enerģijas izmantošana:

- ēkas siltuma patēriņš;
- ēkas dzesēšanas risinājumi (ja tādi nepieciešami);
- elektroenerģijas patēriņš (t.sk. koplietošanas telpās un ārā);
- optimālas un enerģijas taupošas ventilācijas sistēmas;
- dabiskā apgaismojuma izmantošana.

1.2. Ēkas arhitektoniskie risinājumi (t.sk. novietojums), kas veicina saules pasīvās siltumenerģijas izmantošanu un enerģijas taupīšanu.

1.3. Atjaunojamo, videi draudzīgu energoresursu izmantošana siltuma un /vai elektroenerģijas ražošanai, kas samazina siltumnīcefekta izraisīto gāzu emisiju.

1.4. Enerģijas zudumi enerģijas apgādes sistēmās (t.sk. no centralizētās siltumapgādes, ja tāda nepieciešama).

2. Pamatprincipi

Videi un lietotājam draudzīgu būvmateriālu un resursu izvēle un to izmantošana

Kritēriji

2.1. Materiālu izlietojums un tā atlikumu apsaimniekošana.

2.1.1. Bezatlikumu tehnoloģija būvobjektos.

2.1.2. Būvniecības tehnoloģiskums, būves un produkcijas materiālietilpība un energoietilpība (izlietojums uz telpas vienu kvadrātmetru vai kubikmetru).

2.1.3 Būvniecības atkritumu šķirošana, pārstrāde un/vai otrreizēja izmantošana vai noglabāšana.

2.2. Atjaunojamo resursu, dabīgas izcelsmes un veselībai draudzīgu būvmateriālu pielietojums.

2.3. Videi draudzīgu, maz energoietilpīgu, vietēju un reģionālu būvmateriālu un apdares materiālu izmantošana.

2.4. Ēkas dzīves cikla ekoloģiskums – iespēja izmantot būvmateriālus atkārtoti vai pārstrādei pēc ēkas ekspluatācijas beigām vai rekonstrukcijas gadījumā.

2.5. Tādu būvmateriālu un būvniecības metožu izmantošana, kas samazina ēkas nojaukšanas un reciklēšanas izmaksas.

2.6. Tādu būvmateriālu izmantošana, kas ēkas konstrukcijas padara to par oglekļa piesaistītāju (*carbon sink*) ēkas ekspluatācijas laikā.

<p>3. Pamatprincips Efektīvi un nenoplicinoši ūdens saimniecības risinājumi</p>
<p>Kritēriji</p>
<p>3.1. Lietus ūdens savākšana, attīrīšana, novadīšana un otreizēja izmantošana.</p>
<p>3.2. Dzeramā ūdens patēriņš – vidējā patēriņa normu samazināšana.</p>
<p>3.3. Efektīva, videi draudzīga kanalizācijas notekūdeņu apsaimniekošana.</p>
<p>3.4. Saimniecībā izmantojamā ūdens alternatīvo risinājumu izmantošana.</p>
<p>4. Pamatprincips Pārdomāta teritorijas plānošana (attiecināms uz ciematiem, dzīvojamajiem rajoniem, biroju u. tml. ēku puduriem)</p>
<p>Kritēriji</p>
<p>4.1. Kultūrvēsturiskās vides mantojuma un ainaviskās telpas saglabāšana un esošo vērtību nenoplicinoša objektu integrācija esošajā vidē.</p>
<p>4.2. Esošo vides vērtību (bioloģiskās daudzveidības, koku, ūdenstilpņu, reljefa īpatnību, augu valsts u.tml.) saglabāšana un saprātīga apsaimniekošana.</p>
<p>4.3. Esošās infrastruktūras (apkalpes un citu sabiedrisko objektu) racionāla izmantošana, plānojot apbūves teritorijas.</p>
<p>4.4. Veselīga dzīves veida veicināšana, ierīkojot drošas velosipēdu glabāšanas vietas un piemērotus celiņus, kā arī nodrošinot tiešu satiksmi starp apbūves teritoriju un ārējo vidi.</p>
<p>4.5. Pārdomāta transporta infrastruktūra, nodrošinot minimālu gaisa piesārņojumu un drošu vidi.</p>
<p>4.6. Dzīvojamās apbūves savietojamība ar sabiedriskā transporta izmantošanu ikdienā.</p>
<p>5. Pamatprincips Labiēkārtojums un ainavu veidošana</p>
<p>Kritēriji</p>
<p>5.1. Ainavas veidošana, nenoplicinot esošās vērtības un veicinot bioloģisko daudzveidību.</p>
<p>5.2. Atbilstošu komunikāciju (meliorācijas, lietus ūdens kanalizācijas un kanalizācijas) izbūve un ielu, gājēju un velosipēdistu ceļu segumu pielietojums.</p>
<p>5.3. Ainavu veidošanā izmantotas atbilstošas (sausumizturīgas, skaņu ekranējošas u.tml.) augu sugas, vietējās augu sugas, kas samazina nepieciešamību izmantot mēslošanas līdzekļus un pesticīdus.</p>
<p>5.4. Atbilstošs noēnojums, saglabājot esošos un/vai stādot jaunus kokus, veidotas vēja barjeras u.c.</p>
<p>6. Pamatprincips Ēku arhitektoniskie un konstruktīvie risinājumi</p>
<p>Kritēriji</p>
<p>6.1. Ēkas novietojums vidē, optimāla ēkas orientācija pret debess pusēm.</p>
<p>6.2. Telpas dabīgā izgaismošana, lai maksimāli novērstu lieku enerģijas patēriņu.</p>
<p>6.3. Nodrošināts atbilstošs noēnojums, ja tas nepieciešams. Temperatūras režīma uzturēšanas (gaisa kondicionēšanas sistēmas) energoietilpība vasaras periodā.</p>
<p>6.4. Konstruktīvu siltuma inerces.</p>
<p>6.5. Nodrošināta siltumizolācija, uzstādītas vēja un tvaika barjeras, nodrošināta konstrukciju</p>

vēdināšanās.
6.6. Ēku renovācijās saglabātas vērtīgās oriģinālās konstrukcijas un būvdetaļas, jaunajām konstrukcijām lietoti atbilstoši materiāli un būvniecības paņēmieni.
6.7. Telpiskā plānojuma elastība. Konstrukciju risinājumi, kas pieļauj brīvu telpu plānojuma un funkciju maiņu.
7. Pamatprincips Ēku iekšējās un ārējās vides ietekme uz iedzīvotāju veselību un labsajūtu
Kritēriji
7.1. Iekštelpu gaisa kvalitāte.
7.2. Pielietoto materiālu nekaitīgums, kaitīgo gaistošo vielu neesamība vai zema līmeņa esamība.
7.3. Ēkas un telpu funkcionalitāte, t.sk. telpu pieejamība cilvēkiem ar papildus/īpašām vajadzībām.
7.4. Izmantotāju drošība un labsajūta ēkas iekštelpās.
7.5. Ēkas akustiskais komforts.
8. Pamatprincips Apkārtojās vides piesārņojums un atkritumu apsaimniekošanas kvalitāte
Kritēriji
8.1. Ēkas lietotāju radīto atkritumu apsaimniekošana.
8.2. Ēkas radītā piesārņojuma samazināšana (piem., trokšņi smakas, izgarojumi, transporta gāzes, ventilācijas radītais piesārņojums).
8.3. Objekta apzaļumošana, kas intensīvi absorbē CO ₂ , aiztur putekļus un vēju.

* Vērtēšanā ņem vērā arī inovatīvus objektu plānojuma, celtniecības un apsaimniekošanas risinājumus, par to dodot papildu punktus.